

La dona al món a principis del segle XXI

Una aproximació

ÍNDIX

Introducció	3
La situació de la dona al segle XXI.....	6
La família	6
L'educació.....	7
El treball	8
Les dones en els mitjans de comunicació de masses.....	11
La implicació de la dona en la construcció de l'Europa actual.....	13
Demografia i desenvolupament.....	13
Propostes per al canvi	14
El paper de la dona en les diferents cultures.....	15
Mapes globals sobre la situació de la dona	26
Dones i seguretat física	26
Preferència a l'hora de tenir fills abans que filles	26
Tràfic de dones.....	28
Participació governamental de les dones	29
Prevalença de la mutilació genital femenina	30
El matrimoni en l'adolescència	30
Entrevistes.....	31
Entrevista 1.....	31
Entrevista 2.....	34
Entrevista 3.....	36
Conclusió	44
Bibliografia	46
Webgrafia.....	47

Introducció

En un primer moment, quan ens van donar les propostes per escollir el treball de recerca que faríem, no em decidia per cap. No hi havia cap títol del qual pogués dir: aquest! Alguns m'atreien més que d'altres, però com que cap em causava prou curiositat com per motivar-me a cercar sobre el tema, vaig decidir pensar-ne un jo mateixa.

Tan bon punt vaig començar a pensar, la possibilitat de fer un treball de recerca relacionat amb el tema de la dona m'atreia cada cop més. Així que amb l'ajuda del tutor vam anar determinant com encararíem el treball (cosa que no va ser gens fàcil, perquè era un tema molt ampli). El treball tindria com a eix vertebrador el paper que exerceix la dona en diferents cultures. Així doncs, un cop definit el tema, començaríem a fer un primer esborrany sobre com seria, quines pautes hauria de seguir, on hauria de buscar la informació, etc.

Vam decidir centrar-nos en el segle XXI, ja que si no delimitàvem un període concret, un estudi sobre la dona en les diferents cultures, podria haver estat interminable. El tema s'havia d'acotar el màxim possible. És cert que hagués pogut ser molt més ampli, i que d'aquesta manera haguéssim tingut, sens dubte, una perspectiva més completa, més fiable, però també és cert, vistes les dimensions del present estudi, que el seu volum hagués superat amb escreix el tamany que ha de tenir un Treball de Recerca de 2n. de Batxillerat.

En el projecte inicial d'aquest treball teníem com a objectiu, a més de l'estudi de la dona en les diferents cultures del segle XXI, fer algunes entrevistes a dones estrangeres; ja que crec que només amb la informació, no podem fer-nos una imatge exacta de com és una cultura. És millor disposar d'una informació combinada amb

entrevistes a dones reals que poden explicar-te com es viu al seu país en contrast amb occident.

A la vegada, també vaig decidir fer l'estudi sobre les cultures més rellevants. Al món hi ha centenars de cultures, i algunes dins de les altres. Preferia parlar sobre cultures que "coneixem una mica", i així demostrar que hi ha moltes coses que es diuen sobre altres ètnies que no són veritat, desmentir alguns tòpics i sobretot, sorprendre amb dades que desconeixem. Aquí és on les entrevistes juguen un paper clau en el desenvolupament del treball per poder arribar a unes conclusions més fonamentades. Aquest era l'objectiu principal, o hipòtesi d'aquest estudi. Val a dir, que aquesta hipòtesi va anar evolucionant, per dir-ho d'alguna manera, al llarg de la realització del treball; ja que tal i com vaig anar llegint els llibres i trobant informació, les meves curiositats envers el tema anaven variant.

Un cop començada la recerca, a finals de juliol del 2012, el primer que vaig fer va ser anar al SIED (Seminari Interdisciplinari d'Estudis de la Dona) que es troba a la biblioteca de la Universitat de Lleida. Van ser molt amables i em van deixar que consultés el que volgués. Allà em vaig trobar amb que hi havia molt material i que aquest treball seria un repte.

Durant els mesos d'estiu, bàsicament em vaig dedicar a llegir llibres sobre el tema i a reunir totes les fonts que necessités. Un dels primers problemes va ser decidir amb quina part de la informació quedar-me: havia de fer un gran escabetx. Un cop fet això, ja havia passat una de les parts més feixugues del treball. Després vaig començar a redactar el que seria l'estudi en si. Va ser una part agradable, perquè com més feia, més em motivava i això m'animava molt de cara a continuar Treball de Recerca.

L'últim contratemps que vaig tenir, va ser a l'hora de fer les entrevistes. Em va sorprendre la negativa de les dones xineses a ser entrevistades. De fet, encara no ho entenc ara. Tot el demés, molt bé. Vaig gaudir entrevistant a dones estrangeres. Els estic molt agraïda per l'atenció i el tracte que m'han donat i algunes de les respostes que m'han donat són realment interessants.

Així doncs, i com a cloenda esperem que aquest treball contribueixi a demostrar, com la dona cada cop té un paper més significant en la societat occidental i la d'arreu. Encara que a dia d'avui no s'hagi aconseguit una igualtat al 100% entre homes i dones, la diferència cada cop es redueix més, i que segueixi així.

La situació de la dona al segle XXI

En aquest document podem veure les diferències en l'actitud entre homes i dones a l'entrar en un nou segle:

ACTITUDS D'HOMES I DONES A L'ENTRADA DEL SEGLE XXI	
DONES	HOMES
Han provocat un canvi respecte al passat	No s'havien proposat fer cap canvi
Han fet un esforç important per incorporar-se al món públic	Han assistit al canvi «inquiets» i «nerviosos»
Ha hagut de treballar el doble per aconseguir l'acceptació social	S'adapten com poden a aquesta nova realitat social que no han iniciat.
No estan disposades a renunciar a les seves conquestes socials, de feina, etc.	Veuen les dones com a rivals
No estan disposades a renunciar a les seves vides familiars i afectives	Han vist com desapareixia el model masculí de referència i s'han quedat sense models vàlids
S'han tornat més exigents en les seves relacions afectives, i les relacions de parella han esdevingut més fràgils	Continuen sense saber què volen les dones
L'activitat de les dones és analitzada amb més rigor, i per tant, les dones creuen que s'han d'esforçar més que els homes per fer la mateixa activitat	Ha hagut un augment relatiu d'homes que es coresponsabilitzen de les tasques domèstiques o de l'educació dels fills
Aquest doble esforç de les dones pot originar fortes tensions al si de la família	No s'ha produït una incorporació dels homes envers el món privat comparable amb la incorporació de les dones al món públic
La por a no ser suficientment valorades fa que les dones tinguin, de vegades, actituds més dures que els mateixos homes	Ha crescut la inseguretat dels homes
	Les relacions amb les dones no són gens fàcils perquè ells mateixos no saben quin paper han d'adoptar.

La família

En les famílies s'assignen automàticament uns papers, els quals són determinats per sexe i edat. Aquests, són interpretats socialment i donen lloc a tot un seguit de relacions intergeneracionals².

S'ha de tenir en compte que, com tota institució social important, la família presenta resistència als canvis. Els canvis o variacions que podem trobar en les famílies actualment, no afecten l'estructura familiar³, sinó la funció⁴.

¹ Document extret del llibre *La Dona a l'any 2000: el repte: qualitat de vida i noves tecnologies*.

² Es refereix a les relacions que s'estableixen entre les diferents generacions de la família.

³ Persones vinculades i situades per raons de reproducció, consanguinitat i utilitat tant personal com col·lectiva.

⁴ Funció de control social, socialització, manifestació de necessitats i oferta de serveis, redistribució econòmica, pautes pròpies d'interpretació de realitats, canalització de biografies, etc.

En relació a les tasques de la llar, cal dir que es distribueixen i s'assumeixen segons el sexe i l'estat socio-econòmic de la persona, els quals condicionen a la vegada la percepció d'obligacions que té aquesta com els comportaments que pugui tenir. També la disponibilitat és un element decisiu en el procés d'assumir responsabilitats familiars, perquè en el segle XXI, la persona amb més temps lliure ja no és sempre la dona, sobretot si treballa fora del nucli familiar, porta un sou a casa i exerceix una professió (situació que no para d'incrementar-se).

	Mujeres	Hombres	Juntos
Compra diaria	73%	4%	19%
Preparar comida/cena	68%	1%	19%
Atención a enfermos	31%	3%	30%
Lavar y planchar	88%	0%	8%
Fregar platos	67%	3%	23%
Limpieza de casa	73%	1%	19%

Segons l'evolució històrica del paper familiar de la dona, el desenvolupament de la dona és una conquesta d'igualtat amb l'home, que s'ha d'equilibrar amb la responsabilitat materna⁶.

L'educació

Pel que fa a la importància mundial de l'educació femenina en relació a la qualitat de vida de les famílies, s'observen resultats especialment rellevants: "El grau d'educació de la dona adulta és, per un gran marge, la variable més important que influeix en les variacions de la mortalitat infantil i de la matrícula a les escoles de graus secundaris". Un any més d'educació per a la dona es tradueix en una disminució del

⁵ Taula sobre les responsabilitats de la llar en les famílies espanyoles l'any 2004. Font extreta del llibre *Mujer y desarrollo en el siglo XXI: voces para la igualdad*.

⁶ És a dir, s'ha d'equilibrar amb la seva realització biològica personal com a mare, amb el paper d'esposa i amb la pròpia realització integral com a persona.

2% al 10% en la taxa de mortalitat infantil. També existeix una relació entre les llibertats polítiques i civils i les conquestes assolides en els camps de l'educació i la igualtat entre els sexes.

Es constata, amb vista a les famílies de generacions futures i en l'àmbit mundial, que si no s'estableix una relació més equilibrada entre la quantitat i la qualitat educatives de l'home i la dona no es rendibilitzaran els beneficis socials del millorament de l'educació masculina.

El treball

L'activitat i l'ocupació femenines mostra una tendència creixent des de 1985. És destacable el fet que aquesta tendència sigui més pronunciada que la de la població ocupada masculina.

En els darrers anys⁷, els llocs de treball on han tingut més presència les dones que els homes, es troben en el sector dels serveis, i són les següents:

- Educació i investigació
- Sanitat i assistència social

A continuació, sectors on el nombre de treballadores no ha superat el de treballadors, però també han representat una xifra destacable:

- Comerç i reparacions
- Administració pública
- Hostaleria i restauració

A la indústria, la població femenina tenia una participació important a l'ocupació del subsector tèxtil, de cuir i de confecció.

També el nombre de dones era superior al d'homes en ocupacions més minoritàries com professionals, tècnics i similars no classificats, taquígrafs, mecanògrafs,

⁷ Dades extretes de la dècada prèvia al segle XXI (del 1991 al 2000).

telefonistes, treballadors de neteja, fabricació del calçat, encarregats de personal de serveix domèstics en establiments i llars, etc.

En les vuit ocupacions següents, les dones eren més contractades que els homes⁸:

- Personal de serveis de perruqueria⁹
- Treballadors de confecció de peces de vestir¹⁰
- Ajudants tècnics sanitaris i auxiliars¹¹
- Conserges, porters i personal de neteja¹²
- Personal de serveis en establiments¹³
- Personal administratiu¹⁴
- Dependents de comerç i venedors¹⁵
- Professors¹⁶

En canvi, si anem a buscar les professions on menys dones hi ha, trobem:

- Personal directiu¹⁷
- Agricultors i pescadors¹⁸
- Professionals de les forces armades¹⁹

A partir d'aquí, podem observar que:

1. Hi ha sectors professionals en els quals la dona gairebé no és present.
2. Alguns dels sectors ocupats en la seva majoria per dones són els que tenen més llocs de baixa qualificació o els més propensos a la precarietat.

I finalment, aquí tenim per ordre les circumstàncies que dificulten la inserció de les dones en el mercat de treball:

- El tradicional paper que s'ha assignat a la dona al llarg dels segles en relació a la família
- La divisió sexista dels oficis
- L'horari escolar
- Les guarderies
- Les deficiències formatives²⁰

⁸ Informació extreta de l'INEM (Instituto Nacional de Empleo), actualment SEPE (Servicio Público de Empleo Estatal).

⁹ Les dones representen el 84,4% del total dels contractes.

¹⁰ Un 82,1% dels ocupats en el sector són dones.

¹¹ Es correspon al 81% de dones.

¹² Les dones ocupen un 78,5% del sector.

¹³ 70,6% són dones.

¹⁴ El 61,2% del personal administratiu són dones.

¹⁵ 60,3% de dones.

¹⁶ 6 de cada 10 professors són dones (59,5%).

¹⁷ De cada 10 professionals directius, només 1 és una dona.

¹⁸ El 91,31% homes i el 8,69% dones.

¹⁹ Hi ha una professional de les forces armades per cada 200 professionals homes.

²⁰ En alguns països subdesenvolupats o que per ideologies religioses no proporcionen la mateixa educació a nens que a nenes. En el cas del nostre país, l'educació és igual per a tothom i sense discriminar a ningú.

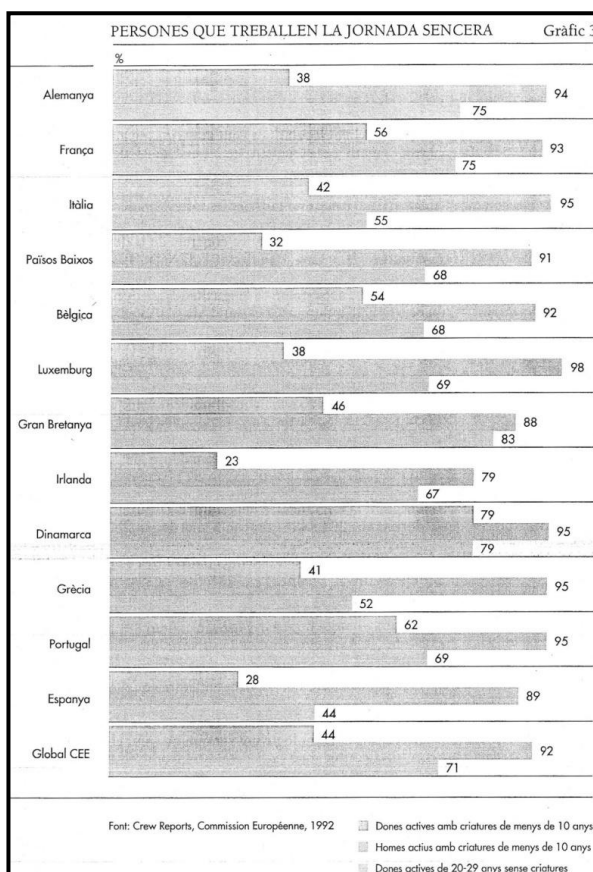
Cal dir també, que el permís de maternitat gairebé sempre es dona a les mares abans que als pares, tot i que com podem veure a la taula, s'està augmentant molt el nombre d'homes, que el demanen i se'ls hi concedeix:

Evolución del permiso de maternidad en España

Año	Disfrutados por la madre	Disfrutados por el padre	Total de procesos de maternidad
2000	190.574	1.875	192.449
2001	205.966	2.729	208.695
Incremento	8%	45%	

21

En aquest gràfic es pot veure la situació laboral de les dones en els diferents països europeus, partint de la base de quantes d'elles treballen en jornada sencera:



²¹ Taula sobre les dades dels permisos de maternitat a Espanya els anys 2000 i 2001. Font extreta del llibre *Mujer y desarrollo en el siglo XXI: voces para la igualdad*.

Les dones en els mitjans de comunicació de masses

La difusió d'informació sempre està sotmesa a diferents tractaments on es mesclen, ja sigui en major o en menor quantitat, els sistemes de representació social, els valors, la cultura, els interessos diversos, els costums, la tradició i tot allò que hagi configurat amb el temps una determinada col·lectivitat social.

Al llarg del segle passat, les dones han viscut grans canvis i s'han incorporat en el món de la informació en la mateixa mesura que ho han fet en altres camps; no obstant, el què es difon pels mitjans de comunicació té contradiccions, al igual que en té el moment històric en el qual vivim.

Ara com ara, les dones han aconseguit el màxim grau d'igualtat respecte als homes²² en tota la història:

- L'aprenentatge és el mateix.
- L'elecció de carrera i les possibilitats d'estudi també ho són.
- Les relacions en el si de la família són molt similars tant per a nois com per a noies.
- L'ús de la llibertat (d'entrar, de sortir, de tenir relacions sexuals, etcètera), també.
- Les dones no han de lluitar per aconseguir quelcom sense el permís del seu marit.
- Les joves del segle XXI han assumit valors propis i irrenunciabls.

Podem dir, doncs, que les dones s'han integrat al món actual en tots els àmbits.

Cal destacar que en el sector de la informació, les xifres que representen a l'alumnat no és veuen reflectides en el món laboral: el 60% dels estudiants d'algun grau relacionat amb els mitjans de comunicació de masses són dones, en canvi, només un 25% dels periodistes són dones.

²² A la nostra àrea d'influència, en aquest cas parlem de cultura occidental, la més avançada en aquest aspecte.

PERIODISTES A LA TELEVISIÓ			
Mitjà	Homes	Dones	% Dones
Telecinco	10	6	38
Antena 3TV	110 (aprox.)	50 (aprox.)	45
TVE	351	181	34
TV3	151	61	29
TVG	54	28	34
Euskal Telebista	52	43	45
Canal 9 (Ràdio i TV)	41	22	35

PERIODISTES A LA RÀDIO			
Mitjà	Homes	Dones	% Dones
Radio Madrid	49	33	38
Cadena Cope	107	70	40
Antena 3 Radio	100	100	50
Onda Cero	-	-	-
Radio Intercontinental	3	3	50
RNE	367	125	25
Radio Gallega	20	14	41

Font: Informe de la revista *Periodistas*, número 44, maig 1991.

TIPUS DE PUBLICACIÓ	Homes %	Dones %
Revistes de divulgació	70,66	29,34
Revistes de viatges	68,93	31,07
Revistes de motor	86,71	13,29
Revistes esportives	85,26	14,74
Revistes d'economia	75,50	24,50
Revistes femenines	16,82	83,18
Revistes del cor	34,94	65,06
Revistes de decoració	30,30	69,70
Revistes juvenils	34,10	65,90

Font: Dossier Revista a la revista *Anuncios*, número 4, abril del 1990.

La implicació de la dona en la construcció de l'Europa actual

En la promoció de la igualtat d'oportunitats entre els dos sexes, va tenir un paper important el programa d'acció social adoptat el 1975. A través dels actes legislatius, el principi d'igualtat²³ es va anar especificant i ampliant. L'objectiu és promoure accions concretes destinades a millorar la situació de les dones:

1. L'ocupació.
2. El desenvolupament d'accions informatives i de sensibilització.
3. El finançament d'accions positives concretes que contribueixen a centrar l'atenció en els problemes i obstacles més comuns amb els quals s'enfronten les dones.

D'altra banda, la Comissió Europea disposa de dos serveis que s'encarreguen dels temes relacionats amb la dona de manera particular:

- La Unitat per a la Igualtat d'Oportunitats²⁴
- El Servei d'Informació de Dones²⁵

Com a curiositat, podríem apuntar que el Parlament Europeu té un nombre creixent de dones, més del 20% dels diputats. D'entre elles, gairebé una tercera part forma part de la Comissió de Drets de la Dona. Destaquen les directrius següents:

- Sobre la igualtat de remuneració.
- Sobre la prohibició de qualsevol tipus de discriminació professional fonamentada en el sexe de la persona.
- Sobre la igualtat de tractament en matèria de seguretat social.

Demografia i desenvolupament

Des de començaments dels anys setanta, es van celebrant conferències internacionals²⁶ en relació a qüestions plantejades per la evolució de la humanitat i el seu desenvolupament social i econòmic.

²³ Principi reconegut per les disposicions de l'article 119 del tractat de la Comunitat Econòmica Europea (CEE), actualment coneguda com a Unió Europea (UE).

²⁴ La Unitat per a la Igualtat d'Oportunitats s'encarrega de vetllar per l'aplicació de la normativa comunitària i del llançament i l'execució dels programes comunitaris.

²⁵ El Servei d'Informació de Dones està destinat a garantir un diàleg permanent entre la Comissió Europea i les dones mitjançant la premsa i les organitzacions femenines.

La tendència actual es basa en analitzar la capacitat o incapacitat dels diferents països en invertir la renda que obtenen en benestar social; dins d'aquest benestar social, en preguntar-se si existeixen diferències per gènere, si encara es parla de pobresa en països amb un PIB per càpita elevat i si els països tenen capacitat de desenvolupar-se tecnològicament en un sistema polític democràtic.

S'assumeix com a objectiu prioritari de la comunitat internacional, el millorament socioeconòmic de les *dones pobres dels països desenvolupats y en desenvolupament*. Com que les dones solen ser el sector més pobre dels pobres i al mateix temps elements clau en el procés de desenvolupament, la eliminació de la discriminació social, cultural, política i econòmica contra la dona és una condició indispensable per eliminar la pobresa, promoure el creixement econòmic, garantir serveis de planificació familiar i de salut reproductiva de qualitat, aconseguir un equilibri entre la població, els recursos disponibles i les modalitats sostenibles de consum i producció.

En resum, la creació de condicions per a la completa participació de la dona en la societat, en situació d'igualtat, tant en pla nacional com internacional.

Propostes per al canvi

1. Accés de les dones al mercat de treball en general i, en concret, a llocs de responsabilitat en els mitjans de comunicació.
2. Enfrontar la pobresa de la població en general i específicament de les dones.
3. Desenvolupar mecanismes institucionals que garanteixin la igualtat de les dones i que promoguin les polítiques d'igualtat de gènere a tots els efectes en els mitjans de comunicació.
4. Democràcia paritària²⁷

²⁶ A Bucarest, Mèxic, Ríó de Janeiro, Viena, El Caire, Copenhage i Pekín.

²⁷ És la forma d'organització social i política en la que existeix igualtat de nombre i drets de los diferents col·lectius que componen la societat i que han de formar part dels òrgans decisoris i de govern.

El paper de la dona en les diferents cultures



28

En aquest mapa es poden apreciar les diferents regions culturals que hi ha al món. Parlarem de les més representatives i de les que ens puguin donar més contrastos en el tema de les dones. En les dades que hi apareixen es pot apreciar una clara relació entre IDH²⁹, PIB i avenços en la igualtat entre homes i dones.

La cultura occidental

Aquesta, la coneixem prou bé. Es correspon a Amèrica del Nord, Europa i Oceania, el centre econòmic mundial. És la més avançada respecte a les altres en temes com ara la igualtat, els drets... Hi ha els països més innovadors que creen la tecnologia puntera en el món, el PIB és més elevat, etc. En poques paraules, són els països que tenen el control, i els més avançats en tots els aspectes. Les seves característiques s'han descrit en l'apartat de la dona al segle XXI, ja que hem adoptat una visió occidental a l'hora d'encarar el treball.

²⁸ http://es.wikipedia.org/wiki/Archivo:Regiones_culturales.png [Data de consulta: 03/09/2012]

²⁹ Índex de Desenvolupament Humà. Es calcula a partir dels següents paràmetres: l'esperança de vida en néixer, la taxa d'alfabetització d'adults i el PIB per càpita.

Amèrica Llatina

Des de finals del segle XIX i principis del XX, Amèrica Llatina va passar de tradicional a moderna. Els papers de les dones anaven canviant, principalment en l'àmbit de la llar.

“Amèrica Llatina s'estava convertint en una societat més moderna el 1900. Les dones no van trigar en donar petits passos cap a la independència i l'alliberament de les restriccions”.³⁰

– Les dones a Xile i Mèxic

La situació actual de la dona a Xile té els seus precedents en la Guerra del Pacífic (1879-1883). Quan els homes van marxar a lluitar, les dones van passar a ocupar molts dels llocs de treball que van deixar buits. Per exemple, les dones xilenes de les classes baixes ocupat una varietat de llocs de treball a les ciutats a la fi del segle XIX, com l'execució dels tramvies, neteja viària i venda de carns, verdures i fruites en els mercats i en les cantonades.

A Mèxic, en canvi, les dones jugaren un paper molt diferent. Les *soldaderas*³¹ van acompanyar els exèrcits de la Revolució Mexicana (1910-1917) i van jugar un paper important en aquesta lluita.

– Les dones a Argentina, Brasil i Uruguay

Les dones van donar els seus primers passos cap a la igualtat social i política quan va haver absència d'homes dins la família. les dones van començar a treballar en fàbriques i oficines per ajudar a mantenir les seves famílies. L'ensenyament era la primera professió conquerida per les dones llatinoamericanes.

³⁰ Aquesta frase la diu Tasha Keller, autora de l'article *Role of women in Latin América*. <http://suite101.com/article/role-of-women-in-latin-america-a327120> [Data de consulta: 03/09/2012]

³¹ Dones soldat.

Feministes com Carmela Horne de Burmeister i Julieta Lanteri d'Argentina i d'Uruguai Paulina Luisi proclamar les causes de la igualtat per a les dones. La Doctora Paulina Luisi, una de les primeres mèdiques de l'Argentina, va defensar les reformes socials, incloent el sufragi polític. Feministes brasileres, com Bertha Lutz van formar la Federació Brasileira per al Progrés Femení (Federação Brasileira pèl Progresso Femení), una de les organitzacions de dones a Amèrica Llatina.

A mesura que passaven els anys, les dones van ser finalment rebre el dret al vot. Equador, el 1929 va donar el vot voluntari a les dones. Les dones del Brasil van poder votar per primer cop el 1932, Argentina el 1947, Xile el 1949 i a Mèxic el 1953.

Cinc dones han governat com presidents dels països llatinoamericans: Violeta Barris de Chamorro (Nicaragua), Mireya Elisa Moscoso (Panamà), Michelle Bachelet (Xile), Cristina Fernández de Kirchner (Argentina) i Laura Chinchilla (Costa Rica).

Nord d'Àfrica, el Magreb

Molta gent, pensa que les dones musulmanes viuen oprimides per la seva religió, obligades a cobrir-se el cos completament i sense el dret a rebre educació i altres drets bàsics. És veritat que, com les dones d'arreu del mon, les musulmanes han hagut de lluitar contra les pràctiques restrictives, la desigualtat en educació i els rols familiars. Moltes d'aquestes pràctiques opressives, però, no vénen de l'Islam en si, sinó que formen part de les tradicions culturals locals. De fet, l'Islam dóna a les dones una sèrie de drets³², alguns dels quals no van ser gaudits per les dones occidentals fins al segle XIX. Per exemple, fins al 1882, la propietat de les dones a

³² <http://www.pbs.org/wgbh/globalconnections/mideast/questions/women/index.html> [Data de consulta: 05/09/2012]

Anglaterra es donava al seu marit quan es casaven, però les dones musulmanes sempre han conservat els seus propis actius. A més, a més, poden especificar les condicions en els seus contractes de matrimoni, com ara el dret al divorci si el seu marit l'enganya. Les dones musulmanes, en molts països, mantenen el seu propi cognom després de casar-se.

L'Alcorà diu explícitament que els homes i les dones són iguals als ulls de Déu; però d'altra banda:

- prohibeix l'infanticidi³³ femení
- instrueix als musulmans a educar les filles com els fills
- insisteix que les dones tenen el dret a rebutjar un possible marit
- dóna drets de la dona si es vol divorciar del seu marit
- dóna a les dones el dret a posseir i heretar béns, encara que en reben només la meitat del que els homes. S'espera dels homes que tinguin cura de les seves mares i les dones de la família solteres; per això necessiten més recursos.
- Encara la poligàmia està permesa, en general es practica amb menys freqüència del que imaginen els occidentals. On és més freqüent, és a Aràbia Saudita.

A mesura que l'estat i la religió islàmica es van expandir, les interpretacions dels rols de gènere establerts en l'Alcorà han variat amb diferents cultures. Per exemple, alguns estudiosos de la religió en el novè i desè segle de l'Iraq estaven recepcant papers més restrictius per a les dones, mentre que les dones d'elit a l'Espanya islàmica de vegades eren capaces de doblegar les regles i barrejar-se molt lliurement amb els homes. Algunes dones contemporànies -i els homes també- rebutjaven les limitacions imposades a les dones i interpretaven l'Alcorà des d'una altra perspectiva.

– El vel

Històricament, el vel s'ha relacionat amb la classe social, no la religió. Abans de l'arribada de l'Islam al segle VII, dones de classe alta de la societat bizantina i

³³ Mort donada violentament a un infant, especialment acabat de néixer.

sassànida³⁴ dones de l'harem³⁵ real portava el vel com a senyal del seu alt estatus. Aquest costum va ser adoptat per les dones d'elit en la societat islàmica primerenca a la mateixa regió. Moltes dones nòmades, però, van mantenir la seva llibertat tradicional de circulació i mantenien codis de vestimenta menys restrictius, fins i tot després de la conversió a l'Islam.

El vel es veu sovint a Occident com un símbol de la posició subordinada de les dones musulmanes a la societat, però el seu significat i ús varien enormement en les societats musulmanes. L'Alcorà dirigeix a homes i dones a vestir amb modèstia, però les normes del vel varien de país a país.

Àfrica Negra

Segons el Fons Monetari Internacional, el Banc Mundial i molta literatura publicada sobre els problemes del desenvolupament, la persona més pobra a la terra viu en algun lloc de l'Àfrica subsahariana i és probablement una dona.

Les dones en aquestes societats estan clamant per la pau, una pau que existeix com una condició necessària per al desenvolupament. En tornar a les arrels dels conflictes a l'Àfrica, és evident que la guerra econòmica es basa sovint en la política i està fortament influenciat pel tribalisme, la dictadura, ètnia i altres factors que en última instància, oferir una justificació de la situació africana. En aquesta mesura, l'era de la globalització de l'economia i la cultura, ja que segueix el període colonial del treball forçós i la deshumanització, posa en efecte el programa d'ajust estructural

³⁴ L'Imperi Sassànida és el període de govern del segon Imperi Persa (226-651) per part de la dinastia sassànida (quarta dinastia iraniana).

³⁵ Un harem (de l'àrab حرام *ḥarām*, "prohibit" o "sagrat") és el conjunt d'esposes en matrimonis polígams i el lloc on viuen, on les visites masculines són prohibides, tret de l'espòs o els fills. A vegades els harems han estat guardats per eunucs. Diverses civilitzacions han tingut harems, entre les quals destaca l'islàmica.

i altres programes internacionals de la reestructuració de les economies africanes. Considerem, per exemple, la geografia de les guerres i les seves conseqüències sobre les dones a Àfrica. Els països on les dones pateixen més com a conseqüència de les guerres són paradoxalment els països més rics cobejats per les seves matèries primeres. Quan pensem en la pobresa, la violació, el maltractament, la privació, el sofriment i tota forma d'humiliació a les dones africanes, hem de pensar simultàniament dels diamants, el coure, l'or, el petroli i altres recursos minerals d'Angola, Congo-Brazzaville, República Democràtica del Congo, Libèria, Sierra Leone, etc Àfrica, on hi ha maltractament a les dones és el mateix abunda Àfrica amb la guerra econòmica. Per molts països africans les dones, la realitat és un quadre lleig pintat amb imatges dels parents pobres i les persones que viuen a les files inferiors. Fora d'aquest context, les dones africanes juguen un altre paper que és més bé la cultura centrada en que són mares, esposes i educadores³⁶. Aquestes tres funcions són molt rellevants. Exerceixen un paper decisiu en a construcció de la seva societat.

En primer lloc, com una mare, la dona té el privilegi relació amb el seu fill, i tot el que el fill arriba a ser. En la majoria dels casos, el fill escolta la seva mare més que al seu pare. Ella és el pilar fonamental sobre la qual totes les estructures familiars i comunitàries es basen. La mare africana és més que un "cuiner domèstic" a càrrec de l'administració de la llar. Com un personatge a l'ombra del seu fill, la mare africana indirectament exerceix el seu poder a través dels seus atributs maternals. Hi ha una representació d'Àfrica en el procés de presa de decisions on el paper de la dona com a mare és omnipresent, en contrast amb les tradicions occidentals de

³⁶ <http://www.globalaging.org/elderrights/world/2004/subsaharan.htm> [Data de consulta: 05/09/2012]

relacions de poder. En la seva qualitat de mare de les persones més influents en la societat, que és respectat i temut, així com honorat i admirat.

En segon lloc, per marit, la dona africana no és només un "femení"; és un soci igualment involucrats en el procés de construcció de la família, el nucli de la comunitat. La diferència entre els papers que ocupen tots dos en la llar és molt lleu. En efecte, el seu paper com a cònjuge responsable, en col·laboració amb el seu marit, és possible si tots dos estan confiant en l'altre.

El tercer atribut específic de la dona africana és el seu paper com a educador. L'educació no només implica l'ensenyament dels valors humans i culturals, sinó com a mares i educadores, les dones porten els seus fills i filles pel camí cap a una vida bona. Diuen que la veritable educació consisteix en la formació del caràcter a través de l'exemple de l'educador. En quant a política, són generalment desterrades de les esferes públiques de poder.

La Xina

A l'antiga cultura xinesa el paper de les dones es limitava a la llar. Eren preses com un passiu fins que complien l'edat per contreure matrimoni, en què eren regalades a una altra família, la del marit. Avui, el paper de la dona a la Xina ja no es limita a les parets de casa. El primer canvi real en el paper de la dona en la cultura xinesa es va iniciar durant els anys de la República³⁷. Va ser quan a les dones que vivien a les grans ciutats se'ls va donar l'oportunitat d'obtenir educació formal i això va ser el primer de molts canvis.

³⁷ La República de la Xina (*Zhnghuá Mínguó*) fou fundada el 1912 i amb el govern a la Xina continental fins el 1949. Com a etapa de la història de la Xina, la república fou precedida per la Dinastia Qing i fou succeïda per la República Popular de la Xina.

Amb l'arribada del comunisme, la distinció entre homes i dones encara més erosionada. Això va donar a les dones la igualtat d'oportunitats per buscar educació i ocupar llocs de treball en la societat. Sota el govern de Mao³⁸ moltes dones es va acostar a celebrar importants càrrecs polítics i van aconseguir exercir la seva influència en diferents àmbits.

Va ser en aquesta època quan les dones van començar a abandonar les seves tendències de moda tradicionals i van assumir noves idees importades d'altres cultures. En aquell moment, les dones van desenvolupar molts nous conceptes que no eren propis de la cultura xinesa. Això inclou la llibertat de triar el seu propi marit o de quedar-se mare soltera.

A la dècada de 1900 un nombre creixent de dones van començar a abandonar la Xina a la recerca d'educació superior i ocupació. En aquesta etapa, les dones van desenvolupar un sentit d'independència: van haver de valer-se per elles mateixes i tenir cura de si mateixos a l'estranger. Les dones xineses han tingut un paper important per exercir en el desenvolupament dels barris xinesos de tot el món.

— Zones rurals i urbanes

Encara hi ha diferències entre la manera de viure i la mentalitat de les dones xineses que viuen a les zones rurals, en comparació a les de les ciutats. Les dones que viuen en zones rurals encara estan restringides per una tradició històrica que limita la seva llibertat. L'accés a l'educació i el creixement de l'ocupació es veu obstaculitzat a causa dels prejudicis de gènere.

³⁸ Mao Zedong (1893-1976), polític, estadista i poeta xinès. Va ser un dels fundadors del Partit Comunista de Xina el 1921. Va revoltar els pagesos i intentà un aixecament a Hunan, però fracassà. Progressivament imposà els seus criteris a dins el partit, arribant a cap del moviment comunista al 1935. Al 1949 després d'una llarga guerra civil proclamà la República Popular de Xina.

Hi ha algunes organitzacions que lluiten per la llibertat d'aquestes dones xineses, oferint-los oportunitats per accedir a l'educació i prendre part activa en els diferents àmbits socials³⁹.

Sud d'Àsia

– Afganistan

Al llarg del segle XX, el debat sobre els drets de les dones i el seu paper en la societat afganesa ha estat estretament interrelacionat amb la destinació nacional. Les dones no només suporten la càrrega de simbolitzar l'honor de la família, però sovint són vistos com l'encarnació de l'honor nacional. El gènere ha estat, doncs, un dels temes més polititzats a l'Afganistan en els últims 100 anys, i els intents de reforma han estat denunciades pels opositors com anti-islàmic i un desafiament a la santedat de la fe i la família. Durant els anys d'agitació, la preocupació per la seguretat de la dona va portar a la imposició d'interpretacions cada vegada més estrictes de comportament femení socialment acceptable, recolzats per la lectura més conservadora de les Sagrades Escripures⁴⁰. Malgrat tot, les dones patien de violacions de drets humans molt greus durant el conflicte.

³⁹ <http://www.kwintessential.co.uk/articles/china/women-in-chinese-culture/1788> [Data de consulta: 05/09/2012]

⁴⁰ D'acord amb la doctrina islàmica hi ha hagut diverses Escripures revelades al llarg de la història, de les qual les més conegudes són l'Alcorà revelat a Muhàmmad, la Torà (*At-Tawrat*) revelada a Moisès, el Llibre dels Salmes (*Az-Zabur*) revelat a David i l'Evangeli (*Al-Injil*) revelat a Jesús. Si bé totes han estat veritables revelacions divines, pels musulmans l'Alcorà és l'únic llibre en què el contingut roman intacte, mentre que el dels altres texts hauria estat alterat.

– El Sud-est

No és fàcil generalitzar sobre la situació econòmica del Sud-est d'Àsia en quant a les dones a causa de les diferències de desenvolupament. Tanmateix, l'acceptació contínua de la idea que una dona pot generar i controlar els seus propis ingressos segueix sent evident, encara que les dones reben menys salari que els homes pel mateix treball i les opcions per als treballadors no qualificats són limitades.

En els països més pobres i les regions empobrides això és evident en la prevalença de la prostitució i el tràfic de dones. Des de mitjans de 1960, com que els països del sud-est d'Àsia va canviar gradualment a les economies orientades a l'exportació, amb salaris més baixos les dones s'han convertit en essencials per al treball de la fàbrica. En conseqüència, les dones han estat més actives en els moviments laborals. Com els treballadors domèstics estrangers, també han estat cada vegada més important per a les economies nacionals, remetent grans quantitats de diners a les seves famílies⁴¹.

L' accés a l'educació és molt més possible que en el passat. Amb l'excepció de Cambodja i Laos, el nombre de dones que accedeixen a formació post-secundària també està augmentant, i a Brunei, Malàisia, Tailàndia i Filipines, es graduen més dones que homes, les taxes del Vietnam i Indonèsia són gairebé iguals.

– Índia

La situació de les dones a l'Índia ha estat objecte de molts canvis durant els darrers segles⁴². Des de l'estat d'igualtat amb l'home en l'antiguitat, a través dels punts baixos de l'època medieval, a la promoció de la igualtat de drets de molts

⁴¹ <http://asiasociety.org/countries/traditions/women-southeast-asia> [Data de consulta: 17/09/2012]

⁴² http://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_India [Data de consulta: 21/09/2012]

reformistes, la història de les dones a l'Índia ha estat agitada. A l'Índia moderna, les dones han ocupat els alts càrrecs a l'Índia, incloent el del president , el primer ministre , president de la *Lok Sabha*⁴³ i líder de l'oposició. No obstant això, les dones a l'Índia segueixen sent objecte de discriminació i altres problemes socials i sovint són víctimes d'abusos i crims violents. Segons una enquesta mundial realitzada per Thomson Reuters⁴⁴, l'Índia és el "quart país més perillós" en el món de les dones, i el pitjor país per a les dones entre els països del G-20.

Punts característics de la cultura Índia:

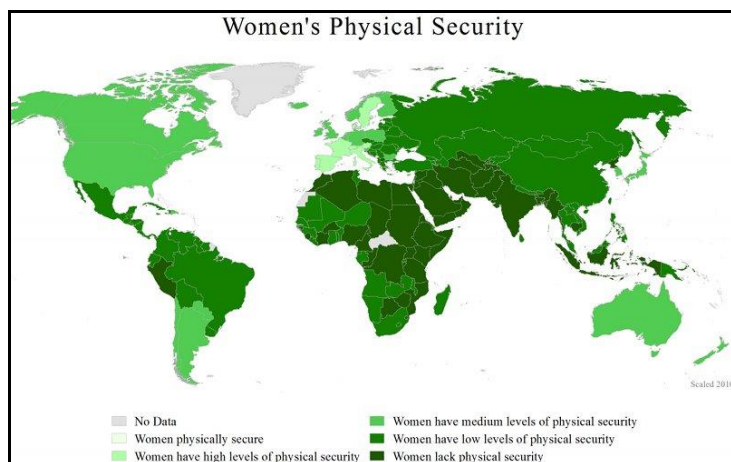
- Un cop l'Índia va aconseguir la independència de Gran Bretanya, les dones van començar a participar en totes les activitats, com l'educació, l'esport, la política, els mitjans de comunicació, l'art, la cultura, els sectors dels serveis, la ciència i la tecnologia, etc.
- Indira Gandhi , va exercir el càrrec de Ministra de l'Índia durant un període total de quinze anys. És el període més llarg en què una dona ha ocupat un càrrec d'aquest tipus, en tot el món.
- L'activisme feminista a l'Índia va prendre impuls durant la dècada de 1970.
- El 9 de març de 2010, un dia després del dia Internacional de la Dona, es va aprovar la Llei de la Dona reserves, garantint un 33% de reserves per a les dones al Parlament i els òrgans legislatius estatals.
- Tot i que està augmentant gradualment, la taxa d'alfabetització de les dones a l'Índia és més baixa que la dels homes. En comparació amb els nens, moltes menys nenes estan inscrites a les escoles, i moltes d'elles abandonen els seus estudis.
- Generalment, les dones no tenen cap propietat al seu nom, i no reben cap dels béns paternals. A causa de la feble aplicació de les lleis que les protegeixen, les dones segueixen tenint poc accés a la terra i la propietat. A més, a més, tampoc tenen els mateixos drets quan es divorcien.
- El 1961, el Govern de l'Índia va aprovar la Llei de prohibició del dot.
- El matrimoni infantil ha estat tradicionalment freqüent a l'Índia i continua fins als nostres dies. Encara que el matrimoni infantil va ser prohibit el 1860, segueix sent una pràctica comuna.
- La mitjana d'esperança de vida femenina avui a l'Índia és baix en comparació amb molts països, però ha mostrat una millora gradual al llarg dels anys. En moltes famílies, especialment les rurals, les nenes i les dones s'enfronten discriminació nutricional en la família, i són anèmics i desnodrits.
- La mortalitat materna a l'Índia és el segon més alt del món. Només el 42% dels naixements al país són supervisats per professionals de la salut.

⁴³ S'anomena *Lok Sabha* el parlament de l'Índia.

⁴⁴ Thomson Reuters és una multinacional canadenca especialitzada en mitjans de comunicació.

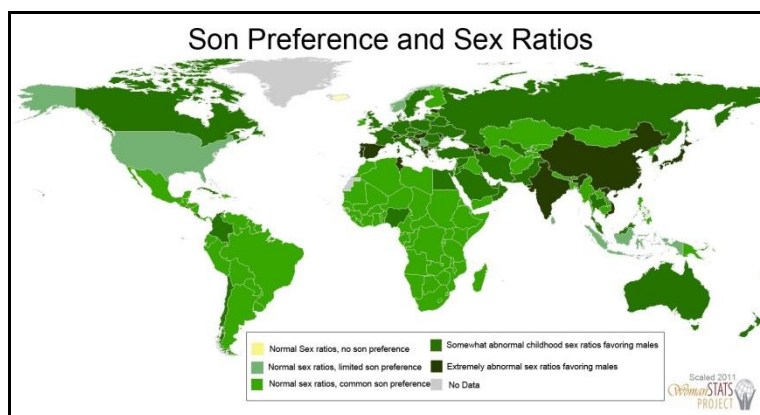
Mapes globals sobre la situació de la dona

Dones i seguretat física



En els països més foscos⁴⁵, que, generalment corresponen als que estan en vies de desenvolupament, la seguretat és més precària. Els de color més clar tenen uns nivells alts de seguretat i dels de color blanc, no se'n tenen dades.

Preferència a l'hora de tenir fills abans que filles

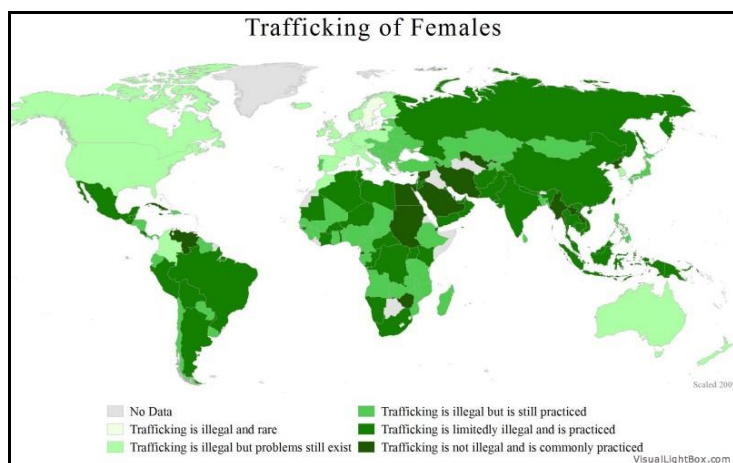


En els països més foscos, prefereixen tenir nens a tenir nenes. Destaquen l' Índia, la Xina, i sorprenentment, Espanya i Portugal també. Tant és així, que en llocs com

⁴⁵<http://www.unitedexplanations.org/2012/05/17/13-mapas-sobre-la-situacion-de-la-mujer-en-el-mundo> [Data de consulta: 04/10/2012]

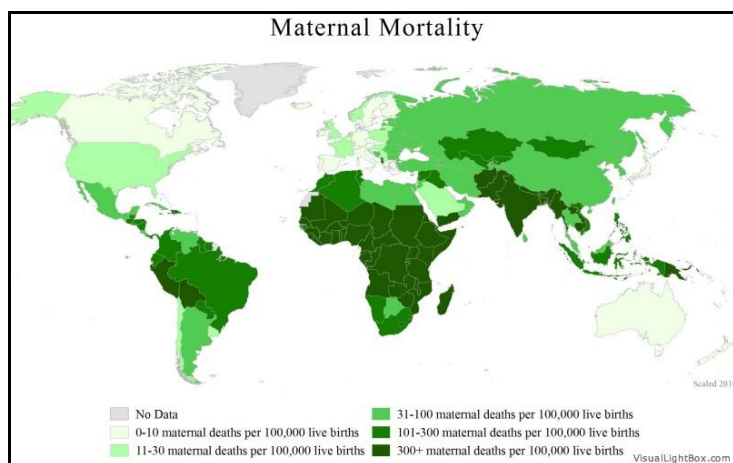
l'Índia i la Xina s'ha arribat a estendre de forma alarmant l'"avortament selectiu" arribant fins i tot a convertir-se en un problema demogràfic.

Tràfic de dones



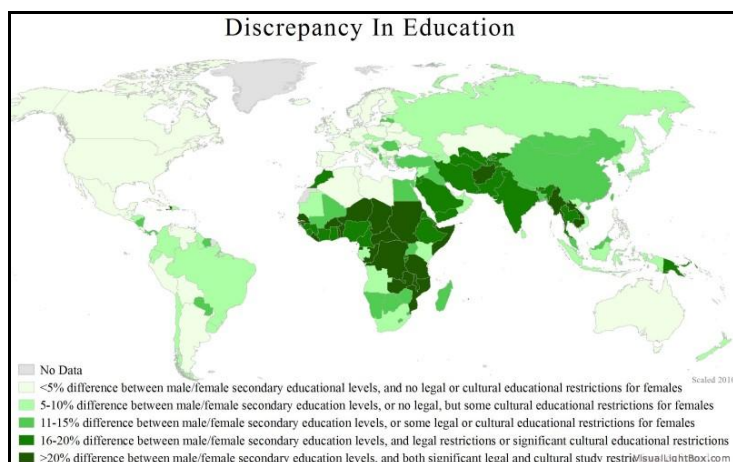
En la gran majoria de països, el tràfic de dones és il·legal (els més clars), en alguns països asiàtics i sud-saharians és il·legal però és continua practicant (verd intermedi) i en la resta, és limitadament il·legal o legal i malauradament és practica molt.

Índex de mortalitat en el part



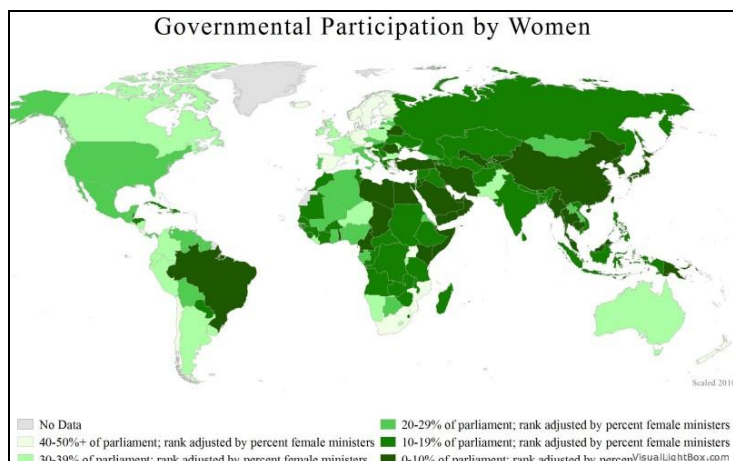
La mortalitat en el part és extremadament elevada a l'Àfrica, a l'Índia i voltants, i alguna regió d' Amèrica del Sud, amb més de 300 morts per cada 100.000 naixements. De fet la mortalitat materna està considerada la major causa de mort entre dones en edat fèrtil en els països colonials i semicolonials. La majoria, plenament evitable i directament relacionada amb les condicions de vida i l'accés a la informació i els recursos. De fet, la pobresa és un factor determinant per a la supervivència d'una dona en l'embaràs.

Discrepàncies en l'educació



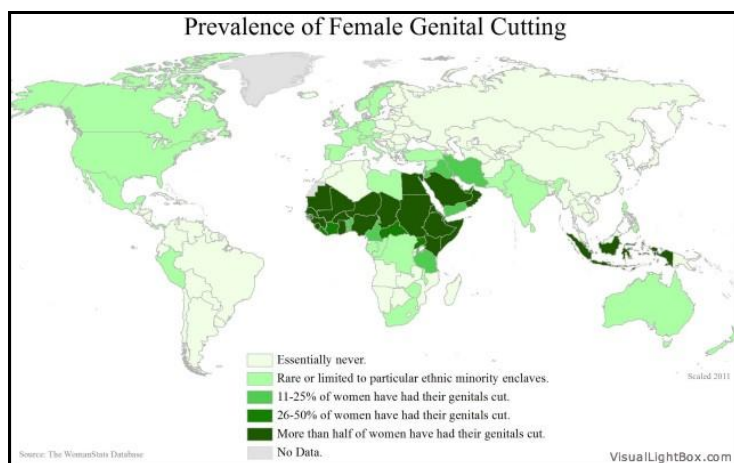
Les diferències més acusades en l'educació entre nens i nenes es troben a l'Àfrica central i a alguns indrets d'Àsia, on un hi ha normes culturals i legals que restringeixen o limiten l'accés de les nenes a l'educació amb el resultat d'un analfabetisme femení molt més alt que el masculí, amb un més d'un 20% de diferència. En la resta del món, la diferència no superar el 5%.

Participació governamental de les dones



En gran part d'Àfrica, Àsia i Amèrica Llatina, la representació en els governs de la dona és extremadament limitada: menys del 10% del parlament està format per dones. I aquesta és una dinàmica que afecta com s'observa al mapa principalment a països subdesenvolupats i en vies de desenvolupament, però també a països desenvolupats, com ara el Japó.

Prevalença de la mutilació genital femenina



La mutilació genital femenina, és molt freqüent en l'Àfrica central, Aràbia Saudita i les illes polinèsies. En aquestes zones, se'ls extirpen els genitals a més de la meitat de les nenes entre la infància i l'adolescència. Es calcula que 70 milions de nenes i dones actualment en vida han estat sotmeses a la mutilació genital femenina a l'Àfrica i al Iemen. A més, les xifres estan augmentant a Europa, Austràlia, Canadà i els Estats Units, principalment entre els immigrants procedents d'Àfrica i Àsia sud-occidental, tal com es pot observar al mapa.

El matrimoni en l'adolescència



Tot i que el matrimoni infantil és il·legal en la majoria de les nacions, és una tradició molt més antiga que les lleis que intenten evitar-lo. De nou observem que les regions on més es porta a terme aquesta pràctica corresponen just a aquelles on menor protecció legal i social existeix per a la dona: Àfrica, Àsia Central i el Sud-est Asiàtic.

Entrevistes

Entrevista 1

Edat: 36

Nacionalitat: *Equatoriana i Espanyola*

Temps viscut fora del país d'origen: *12 anys*

Països en els que ha viscut (si és que n'hi ha més a part d'Espanya): -

1.- Com creies que seria la teva situació aquí abans d'anar-te'n del teu país?

Des d'un principi ja sabia que seria millor que a l'Equador: en trobar feina, en els salaris, les vivendes... De fet el meu marit va venir a Espanya un any abans que jo i les nostres filles. Abans no havíem viscut en cap altre país i per nosaltres tot seria completament nou.

2.- Com definiries la teva experiència en arribar a Espanya? Coses que van cridar-te l'atenció, el tracte amb la gent, etc.

La veritat és que aquí s'estava molt millor que allà; en només tres mesos ja vaig trobar feina. La gent ens tractava molt bé i tothom estava disposat a ajudar-nos; suposo que vam tenir sort en que ens acollissin tant bé.

Vaig veure que aquí la gent està més educada, és a dir, que estudien més i durant més temps i també crec que estan més preparats.

Una de les coses que també em va cridar l'atenció, són els avenços en la tecnificació del camp. Aquí hi ha molta més tecnologia, tractors i altres màquines. Fa 12 anys,

quan jo vaig marxar d'Equador, sí que hi havia algun tractor també, però la gran majoria de pagesos treballaven el camp amb bous i necessitaven a molta gent com a mà d'obra.

3.- Creus que hi ha alguna cosa de la teva cultura que “molesta” o no li agrada a la gent?

No m'han comentat mai res.

4.- Desmentiries algun tòpic?

No, perquè en realitat crec que som molt semblants als espanyols.

5.- Què creus que és el que més s'ignora de la teva cultura i que convindria que sabéssim?

La gent no sap que Equador és un país culturalment molt ric. Hi ha molts balls típics, igual que aquí a Catalunya teniu la Sardana. Són coses molt úniques.

6.- Quines creus que són les diferències més senyalades entre la teva cultura inicial i la d'ara? En quins àmbits hi ha més diferències: família, treball...?

Allà les famílies estan sempre molt unides. Els pares, les mares i els fills sempre estan junts. Els aniversaris, per exemple, se celebren conjuntament amb els amics i la família. Per cap d'any també estem tots junts, i aquí sembla que cadascú tiri cap a on vol, tot ho celebren separats.

Sobre el tema del treball, crec que aquí la gent està més estressada. Allà ens ho prenem tranquil·lament.

7.- Afegeix una opinió personal sobre el tema en general.

Estic molt contenta d'haver vingut i de tot el que he fet. Vaig aprendre el català ajudant a les nenes a fer deures d'escola, després vam fer uns cursets al poble i me n'alegro d'haver-ho fet, perquè així m'he pogut integrar millor.

Ara hi ha molts equatorians que tornen a Equador, perquè ara mateix s'està millor allà que aquí degut a la crisi. Nosaltres no marxem perquè les nenes estan acostumades a viure aquí des de ben petites. Però ara el govern equatorià està canviant moltes coses i està posant lleis com les que hi ha a Espanya. Per exemple, abans no et multaven per anar sense cinturó o parlant per telèfon mentre conduïes, ara sí; també obliguen a que la gent tingui assegurança de cotxe, cosa que abans no, i moltes més coses que crec que contribueixen a la millora del país com a tal.

Entrevista 2

Edat: 36

Nacionalitat: *Colombiana*

Temps viscut fora del país d'origen: *12 anys*

Països en els que ha viscut (si és que n'hi ha més a part d'Espanya): *Itàlia (2 anys)*

1.- Com creies que seria la teva situació aquí abans d'anar-te'n del teu país?

Sabia que seria difícil ja que no coneixia a ningú, ni tampoc tenia cap familiar fora del meu país natal. Ganes no en tenia gaires, però la necessitat de mantenir els meus fills i tirar endavant em va empènyer a emigrar.

2.- Com definiries la teva experiència en arribar a Espanya? Coses que van cridar-te l'atenció, el tracte amb la gent, etc.

Em van acollir molt bé. Estic agraïda del suport que vaig rebre de la gent d'aquí perquè això em va ajudar a integrar-me i a començar a fer arrels en un altre lloc.

Una de les coses que més em va sorprendre és que aquí protegeixen molt als fills. Amb això vull dir que els hi presten molta atenció i hi estan molt a sobre. A Colòmbia tan bon punt poden, els fills van sols a l'escola des de ben petits perquè no els hi podem portar. Després de seguida comencen a treballar per ajudar a casa i crec que pateixen més. Els nens d'aquí estan molt mal criats.

Jo sempre havia viscut al camp, i a la zona on vivia no hi havia gaires ciutats i les que hi havia eren molt petites. Quan vaig venir aquí vaig veure les comoditats de la ciutat, tot era molt nou per mi. A més, a més, aquí els sous et permeten viure millor.

3.- Creus que hi ha alguna cosa de la teva cultura que “molesta” o no li agrada a la gent?

No he sentit mai res. Sí que hi ha gent racista, però a mi mai ningú m’ha dit res.

4.- Desmentiries algun tòpic?

No. La cultura és similar, allà som catòlics igual que aquí. N’hi ha alguns que practiquen l’evangelisme, però són una minoria.

5.- Què creus que és el que més s’ignora de la teva cultura i que convindria que sabéssim?

El menjar es diferent. A Colòmbia, com a molts països d’Amèrica del Sud, el menjar és més pesat. El d’aquí és lleuger en comparació.

6.- Quines creus que són les diferències més senyalades entre la teva cultura inicial i la d’ara? En quins àmbits hi ha més diferències: família, treball...?

Com he dit abans, la manera d’educar als fills és molt diferent. Allà els espavilem més ràpid i si fa falta se’ls dona una surra, que no fa mal a ningú. Aquí els tenen molt protegits.

En el treball, allà treballem homes i dones per igual. Aquí em dona la impressió que les dones són més treballadores que els homes.

7.- Afegeix una opinió personal sobre el tema en general.

Estic molt a gust vivint aquí. No he tingut mai cap problema, i al cap de deu anys, em sento com a casa. Només em falta la meva mare, i la resta de la família.

Entrevista 3

Edat: 31

Nacionalitat: *Marroquina*

Temps viscut fora del país d'origen: *12 anys*

Països en els que ha viscut (si és que n'hi ha més a part d'Espanya): *França (5 anys) i Itàlia (2 anys)*

1.- Com creies que seria la teva situació aquí abans d'anar-te'n del teu país?

Jo viatjava amb clares intencions de ser independent i valer-me per mi mateixa. A diferència d'altres, jo vaig venir aquí perquè volia conèixer món, perquè volia conèixer altres cultures. Després, és clar, en veure que la vida fora del Marroc no tenia res a veure amb el que jo estava acostumada i degut a la diferència de les situacions entre el meu país i Europa, vaig decidir quedar-m'hi.

2.- Com definiries la teva experiència en arribar a Espanya? Coses que van cridar-te l'atenció, el tracte amb la gent, etc.

Quan vaig arribar la gent em va tractar bé. Vaig tenir alguna experiència desagradable amb alguna persona (crec que la gent és més racista amb els àrabs que amb els d'altres indrets) però en general puc dir que em van acollir bé.

3.- Creus que hi ha alguna cosa de la teva cultura que “molesta” o no li agrada a la gent?

La gent es mostra reticent a la nostra cultura i la nostra religió, però al cap i a la fi tots som persones en aquest món i ens hem de portar bé els uns amb els altres.

El tema del vel, per exemple, és molt polèmic. Hi ha gent que ens mira malament perquè no entenen que és part de la nostra civilització i que estem criades i educades així des de petites.

4.- Desmentiries algun tòpic?

Hi ha gent que diu que som mala gent, però no és veritat. Hi ha de tot com a tot arreu. L'únic que volem és conviure amb la gent i que es respectin les nostres creences com nosaltres respectem als demés.

5.- Què creus que és el que més s'ignora de la teva cultura i que convindria que sabéssim?

Hi ha moltes coses que la gent no sap de nosaltres. Tenim plantes úniques per fer infusions i si volguessin apropar-se a la nostra cultura podrien aprofitar-ho perquè van molt bé per a la salut i el benestar i són completament naturals.

6.- Quines creus que són les diferències més senyalades entre la teva cultura inicial i la d'ara? En quins àmbits hi ha més diferències: família, treball...?

Amb el temps, han canviat moltes coses; algunes a millor i altres estan en procés de canvi.

Allà som molt respectuosos amb la religió. A Europa, almenys als països que jo he viscut (França, Itàlia i Espanya), la gent sembla distanciada de les creences.

Al Marroc també som molt protectors amb la família. Aquí si no és algun aniversari o alguna festa en especial, les famílies no es reuneixen.

En quant al treball, allà no en tenia, per això vaig començar a viatjar i al final en vaig trobar.

7.- Afegeix una opinió personal sobre el tema en general.

Amb el pas dels anys, estic molt contenta. He aconseguit gairebé tots els meus objectius pendents i la gent m'ha ajudat molt, cosa que els estic molt agraïda. Sóc feliç d'estar aquí però algun dia m'agradaria tornar a casa i poder formar una família.

Entrevista 4

Edat: 64

Nacionalitat: *Espanyola (vaig demanar-la i no em deixaven tenir les dues)*

Temps viscut fora del país d'origen: 36 anys

Països en els que ha viscut (si és que n'hi ha més a part d'Espanya): -

1.- Com creies que seria la teva situació aquí abans d'anar-te'n del teu país?

Fa molts anys i era molt jove. Creia que estaria bé aquí i que continuaria en la mateixa situació del meu país. Tenia unes expectatives bastant positives.

2.- Com definiries la teva experiència en arribar a Espanya? Coses que van cridar-te l'atenció, el tracte amb la gent, etc.

Ho vaig passar bastant malament al principi. Tot era molt diferent. Jo mai havia sortit del meu país i d'aquí a Filipines hi ha milers i milers de quilòmetres de distància. Em va costar acostumar-me al canvi d'hora, no parlava l'idioma tampoc. El que vaig portar pitjor va ser el temps, la climatologia és completament diferent i al principi no m'hi sentia còmoda.

3.- Creus que hi ha alguna cosa de la teva cultura que "molesta" o no li agrada a la gent?

No crec que hi hagi res que molesti a la gent; al contrari, es mostren interessats i em pregunten coses. A mi m'agrada que mostrin interès, perquè enyoro el meu país i hi vaig molt poc... D'aquesta manera em fan recordar moltes coses d'allà.

4.- Desmentiries algun tòpic?

No.

5.- Què creus que és el que més s'ignora de la teva cultura i que convindria que sabéssim?

La gent creu que allà tots som catòlics perquè abans érem una colònia espanyola. Però no és així; hi ha bastants musulmans també i altres religions pròpies del país. Tampoc coneixen les danses populars, i són molt maques.

El menjar és completament diferent, és més asiàtic per dir-ho d'alguna manera. No te res a veure amb la cuina espanyola.

6.- Quines creus que són les diferències més senyalades entre la teva cultura inicial i la d'ara? En quins àmbits hi ha més diferències: família, treball...?

Allà no celebrem els reis, en canvi, sí que celebrem la nit abans de Nadal com fan aquí. És una de les festes més celebrades.

A Filipines anem a tot arreu amb la família; en aquest aspecte sí que vaig notar la diferència. Som molt acollidors.

7.- Afegeix una opinió personal sobre el tema en general.

Estic contenta de la meva vida aquí encara que els inicis fossin durs perquè he format una família en aquest país i sóc feliç.

Entrevista 5

Edat: 45

Nacionalitat: *Gambiana*

Temps viscut fora del país d'origen: 27 anys

Països en els que ha viscut (si és que n'hi ha més a part d'Espanya): -

1.- Com creies que seria la teva situació aquí abans d'anar-te'n del teu país?

El meu marit feia uns anys que ja estava aquí a Espanya. Jo vaig venir un any i mig més tard, perquè no volia que la nostra família estigués separada ja que en aquell moment jo ja tenia dos fills. Volia ajudar a mantenir la família, ens empenyia la necessitat.

2.- Com definiries la teva experiència en arribar a Espanya? Coses que van cridar-te l'atenció, el tracte amb la gent, etc.

Em va costar, no diré que no, acostumar-me al clima perquè trobava que aquí a l'hivern feia molt fred. També al canvi d'hora: sempre havia de trucar la meva mare a la mateixa hora per no trobar-la dormint. Enyorava molt la resta de la família que vaig deixar enrere.

Encara que semblava estrany el que més em va cridar l'atenció va ser la rutina a la ciutat. Allà vivia al camp i les dones bàsicament ens ocupàvem de la casa i dels fills. Aquí, ja en aquells temps, anaven moltíssim més avançats. No hi havia punt de comparació. Les dones aquí van a treballar i fan les mateixes feines que els homes. Allà hi havia molta diferència entre la feina que desenvolupaven els homes i la de les dones, que encara que fos menys visible, érem les que pujàvem les famílies.

3.- Creus que hi ha alguna cosa de la teva cultura que “molesta” o no li agrada a la gent?

Hi ha gent que no li agrada com anem vestits.

4.- Desmentiries algun tòpic?

No.

5.- Què creus que és el que més s'ignora de la teva cultura i que convindria que sabéssim?

Una cosa molt típica és “La festa del corder”. Un cop a l'any es reuneixen les famílies, i cada família mata un corder. Després el porten a la festa, els homes fan el foc per cuinar i les dones preparem el dinar. És una festa molt popular a Gàmbia.

6.- Quines creus que són les diferències més senyalades entre la teva cultura inicial i la d'ara? En quins àmbits hi ha més diferències: família, treball...?

La forma de relacionar-se de la gent. Allà la gent d'un mateix barri es reuneix a fer petar la xerrada asseguts al carrer i si li passa alguna cosa a algun nen petit, si per exemple es fa mal, qualsevol mare corre a ajudar-lo encara que no sigui el seu fill. Perquè tots ens coneixem i som com una gran família. Aquí sembla que tothom va a la seva i que només es preocupen pel que és seu.

7.- Afegeix una opinió personal sobre el tema en general.

Aquí he viscut uns anys molt feliços de la meva vida: he fet bones amigues, he pogut treballar amb un sou digne, he tingut dos fills més després d'arribar a Espanya...

En general estic contenta d'haver vingut ja que aquí es viu millor i les dones estem més valorades a la feina.

Entrevista 6

Edat: 26

Nacionalitat: *Xinesa*

Temps viscut fora del país d'origen: 9

Països en els que ha viscut (si és que n'hi ha més a part d'Espanya): -

1.- Com creies que seria la teva situació aquí abans d'anar-te'n del teu país?

Sabia que suposaria un país molt més modern que el meu i això comportaria molts avantatges en la meva forma de vida.

2.- Com definiries la teva experiència en arribar a Espanya? Coses que van cridar-te l'atenció, el tracte amb la gent, etc.

Tot un món nou, una nova cultura, un nou idioma. Has de començar des de zero, com un nadó que arriba al món i que s'ha d'anar adaptant i aprenent coses noves... Em cridava l'atenció l'amabilitat, l'alegria i la bona educació dels veïns. Per exemple, quan entro al portal de casa meva, si hi ha algun veí que surt al carrer, a part de saludar-me, m'obre la porta i em deixa entrar abans que surti ell.

3.- Creus que hi ha alguna cosa de la teva cultura que "molesta" o no li agrada a la gent?

Mitjançant la meva observació dels comentaris que feien els companys quan estudiava, crec que no els agrada el permís alimentari que tenim que diu que podem menjar animals domèstics i insectes en algunes parts del país. També associen als xinesos amb els objectes de mala qualitat. Per exemple, si un bolígraf no escriu bé, diuen: "és dels xinos".

4.- Desmentiries algun tòpic?

Diuen que els xinesos som rics i que no podem d'invertir en negocis aprofitant la crisi econòmica que hi ha aquí. És mentida: els xinesos invertim en negocis o comerços per necessitat, és a dir, per subsistir. Com que les empreses tanquen y els despatxen, no tenen cap més alternativa que crear ells el seu propi negoci.

5.- Què creus que és el que més s'ignora de la teva cultura i que convindria que sabéssim?

La gent no s'interessa gaire en saber sobre la nostra cultura. Creuen que ja ho saben tot basant-se en prejudicis que tenen contra nosaltres; però hi ha moltes festes i tradicions importants... La cultura xinesa és una cultura mil·lenària.

6.- Quines creus que són les diferències més senyalades entre la teva cultura inicial i la d'ara? En quins àmbits hi ha més diferències: família, treball...?

Més que res l'idioma. Em vaig adonar que aquí tenen pensaments similars als nostres. Suposo que tots som humans i que al cap i a la fi no som tan diferents els uns dels altres.

En quant al treball, crec que els xinesos som molt més treballadors perquè ens estem més hores a la feina i ens involucrem molt en els nostres negocis.

7.- Afegeix una opinió personal sobre el tema en general.

Estic bé aquí, però enyoro la Xina.

És interessant que facis un treball encarat a les cultures i que tinguis en compte la opinió dels immigrants. Per una banda, els comprendràs millor i també pots saber si el teu país pot millorar en alguna cosa comparant-lo amb altres.

Conclusió

Al llarg del treball m'ha anat canviant la perspectiva de la qual partia en un inici ja que he comprovat fins a quin punt la cultura pot influir en el pensament d'una dona.

Com he anat presentant durant l'elaboració del Treball de Recerca, les bases culturals que tenen les dones, condicionen la seva adaptació o integració en la cultura occidental, tal com indiquen les entrevistes que he realitzat. De fet, he après molt d'algunes de les cultures que presento en el treball: la llatinoamericana, la magrebina, la subsahariana, la xinesa i la del Sud d'Àsia.

La raó per la qual vaig escollir aquestes cultures va ser perquè considerava que eren les més rellevants i les que podien presentar més contrastos entre elles, i també en comparació amb la cultura occidental.

He de dir que no ha estat fàcil realitzar aquest treball, ja que la selecció de la informació ha estat més difícil i complex del que esperava inicialment.

Cal destacar la poca informació sobre el tema que es pot trobar en el nostre idioma a Internet, per tant, vaig haver de consultar pàgines en altres idiomes, sobretot en anglès.

En relació a les entrevistes he de dir que m'ha estat complicat trobar dones a disposades a ser entrevistades. Sobretot, les xineses, que només mostraven la seva negativa i posaven tota mena de traves per no ser entrevistades al·legant que no m'entenien. Tot i això, finalment, en vaig poder entrevistar una.

En general puc destacar trets comuns que separen aquestes cultures de la nostra, la occidental:

- La importància de la família i el parentiu en les relacions socials.
- La perspectiva d'un món occidental molt més avançat i just que el seu.
- La convicció que hi ha desconeixement i prejudicis d'occident cap a les seves cultures.

També he trobat algunes diferències:

- La manera de treballar i la importància que donen al treball.
- L'idioma com a eina d'integració (en el cas de l'Amèrica llatina) o d'exclusió.

Com a conclusió final, m'agradaria destacar que caldria realitzar més estudis sociològics d'aquest tipus, ja que com he destacat hi ha una precarietat important d'informació en la nostra llengua, ja sigui català o castellà. D'altra banda, crec que en els darrers temps, la situació de la dona arreu del món ha millorat (en alguns indrets més que en d'altres) però encara queda molt per fer.

Bibliografia

BRAMON, Dolors. *Ser dona i musulmana*. Cruïlla: Fundació Joan Maragall, 2007.

CAPMANY, Aurèlia. *La dona a Catalunya: consciència i situació*. Edicions 62, 1979.

CARLONI, Alida. *Mujer y desarrollo en la India profunda: la mujer intocable de Andhra Pradesh*. Universidad de Huelva, 2000.

Centre de Documentació Juvenil. *Dona i societat*. Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Secretaria de Joventut. Centre de Documentació Juvenil, 1993.

Institut Català de la Dona. *La Dona a l'any 2000: el repte: qualitat de vida i noves tecnologies*. Institut Català de la Dona, 1993.

LAUZIRIKA, Nekane. *Mirando al futuro con ojos de mujer: de México a Pekín pasando por Nairobi*. Desclée De Brower, 1996.

LÓPEZ, Pilar. *Representación de género en los informativos de radio y televisión*. Instituto de la Mujer. Grupo RTVE, 2001.

REBOLLO, M^a Ángeles; MERCADO, Inmaculada. *Mujer y desarrollo en el siglo XXI: voces para la igualdad*. Mc Graw Hill, 2004.

ROQUÉ, Maria Àngels; AUBARELL, Gemma. *Dona i migració a la mediterrània occidental: tradició cultural i canvi social, reptes de la dona magrebina*. Institut Català de la Mediterrània i d'Estudis i Cooperació: Institut Català de la Dona, 1999.

VILADOT, Maria Àngels. *Estereotips socials de la dona*. Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidència. Institut Català de la Dona, 1993.

VILANA, Carme; GARRA, Juanjo. *Dona i planificació familiar, un rol social*. Centre Municipal de planificació familiar i orientació sexual de Lleida, 1993.

XUE, Xinran. *Ser dona a la Xina: les veus silenciades. Testimonis reals*. Edicions 62, 2003.

Webgrafia

Asia Society, "Women in Southeast Asia", <http://asiasociety.org/countries/traditions/women-southeast-asia> [Data de consulta: 17/09/2012]

KELLEY, Tasha, "Role of Women in Latino America", <http://suite101.com/article/role-of-women-in-latin-america-a327120> [Data de consulta: 03/09/2012]

Kwintessential Ltd. "Country Facts & Information", <http://www.kwintessential.co.uk/articles/china/women-in-chinese-culture/1788> [Data de consulta: 05/09/2012]

LOTETA, Agnes, "The Role and Place of Women in Sub-Saharan African Societies", <http://www.globalaging.org/elderrights/world/2004/subsaharan.htm> [Data de consulta: 05/09/2012]

The Global Connections, "What factors determine the changing roles of women in the Middle East and Islamic societies?", <http://www.pbs.org/wgbh/globalconnections/mideast/questions/women/index.html> [Data de consulta: 05/09/2012]

The World Bank, "Role of Women. Key to South Asia's development", <http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/SOUTHASIAEXT/0,,contentMDK:21513273~menuPK:2246552~pagePK:2865106~piPK:2865128~theSitePK:223547,00.html> [Data de consulta: 05/10/2012]

United Explanations, "13 mapas sobre la situación de la mujer en el mundo", <http://www.unitedexplanations.org/2012/05/17/13-mapas-sobre-la-situacion-de-la-mujer-en-el-mundo/> [Data de consulta: 04/10/2012]

Wikipedia, "Regiones culturales", http://es.wikipedia.org/wiki/Archivo:Regiones_culturales.png [Data de consulta: 03/09/2012]

Wikipedia, "Women in India", http://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_India [Data de consulta: 21/09/2012]

Wikipedia, "Women in South Africa", http://en.wikipedia.org/wiki/Women_in_South_Africa [Data de consulta: 13/09/2012]